

DEBRECENI FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA: A MAGYAR IRODALMI ÖNKÉPZŐ-TÁRSULAT.

Mindenemű, akár a szerkesztőséget,
akár a kiadóhivatalt illető küldemény
a főiskolába címzendő.

Megjelenik: havonként háromszor.

Felelős szerkesztő:
KUN BÉLA.

Főmunkatárs:
SIPOS BÉLA.

Kiadóhivatal főnöke:
INCZE ZOLTÁN.

Előfizetési ár:

Egész évré 3 frt, félévre 1 frt 50 kr,
negyedévre 75 kr.

Egyetemi és akadémiai hallgatóknak, közép-
iskolai tanulóknak és önképzőköröknek egész
évre 2 frt, félévre 1 frt.

Egy szám ára: 10 krajcár.

Nagy Imre.

(1817—1840.)

A Kossuth-utczai temetőben egy sirhant domborodik, a megrepedezett oszlopon alig olvasható betűkkel van felírva ez egyszerű név: Nagy Imre. A sirdomb meglehetősen elhagyatott állapotban van, nem gondoza más csak az anya természet, mely minden tavasszal beszövi zöld pázsittal, megtarkázza himes virágokkal. A vígan játszadozó gyermekek a játék fáradalmait rendszeren itt szokták kipihenni, édes örömmel fekszenek hanyatt a zöld pázsiton, nem sejtik, nem is gondolják, hogy ki aluszsza édes álmát, örök nyugodalmát a domb alatt.

Egy nagytehetségű, zseniális debreczeni költő sirja ez, kit az élet viharából, küzdelmeiből nagy szenvedések árán akkor ragadott el a halál, mikor éltére a boldogság napja kezdett tűndökölni, mikor nemes, ideális álmai már-már teljesülni kezdettek Árpád című balladáját pályadíjjal koszoruzta meg a Kisfaludy-társaság, itthon pedig ezer és ezer résztvevő őszinte bánata közt helyezik csaknem ugyanazon napon sötét, hideg sirjába.

Szeremley Barna kisújszállási tanár nemrég sajtó alá rendezte Nagy Imre verseit. Megjelent már ugyan régebben is verskötete, de ez a kiadás már kiment a forgalomból, úgy hogy valóban köszönet illeti meg Szeremleyt a magyar irodalom nevében is, hogy ezt a derék munkát elvégezte.

Ha beletekintünk a verskötetbe, s olvassuk Nagy Imre szellemi gyermekeit, lehetetlen, hogy bizonyos meghatottság ne vegyen rajtunk erőt. Hű tükre ez Nagy Imre életének, sok szenvedést és hánykódást ért lelkének. A tréfás hangú diák-

dalokat csakhamar a jövőt kutató, kétkedő, de a hitben megnyugovást lelő töprengések váltják fel s megzendül közbe-közbe a hazafiui érzés hurja is. Mint korának minden költője, lelkesedik ő is a párducos s kacagányos ősökön, a legendás históriákon, a daliás idők daliás alakjain, s ostorozza a nemzetietlen, öntudatra csak most ébredő kort. Ismeri jól az angol, francia, olasz költőket s a klasszikusok mellett legszívesebben ezeket tanulmányozza s különösen a dallamos olasz nyelvből sok rondót, madrigált s trióttal ültet át. Még fordításaiban is megvan az a jellegzetes tulajdonság, hogy inkább a subjektív érzelmeket zengedező dalokat szereti átültetni, magyar mezbe öltöztetni. Azalatt elkészíti Árpád című balladáját, beküldi a Kisfaludy-társasághoz s várja mit hoz a sors.

S a sors a várt dicsőség helyett halált hozott. Mellbaja 1840 január havában ijjesztő mérvben lép fel, ágyhoz szegezi, honnan nem is kel fel többet, mert megváltja a halál hosszas szenvedéséből. Kórágán még bizik, reménykedik egy jobb jövőben, várja az örömet hozó hirt nap-nap után, de mikor az élet fáklya már-már utólsót lobban, lemond mindenről: hirről, névről, életről, megadással dalolja:

„Meghalok: jön eljegyző halálom
És rideg honába elt met;
De szelid lesz a közös nagy álom
Testvér tesz le sirba engemet.
S míg lefordul szép korom virága:
Föl derül reám a hit világa.

Február 6-ikán jön a hír, hogy a Kisfaludy-társaság ballada pályázatán az első díjat Nagy Imre debreceni tanuló nyerte. Késő — már ott

feküdt a Kossuth-utcai temetőben s csendesen aludta siri álmát. És ott fekszik már több mint félszázada. Barátai, tanárai kik tudták hogy mit vesztett el a nemzet Nagy Imrében, hamarosan emléket állítottak sirja felé, megjelölték a helyet, hol érző szive porrá vált, sokat szenvedett lénye megnyugodott.

De az idő vihara tönkre tette a kegyes emléket, megrongálta a sírhelyet s ma már csak kevesen tudják Debrecen városában, hogy hol nyugosza örök álmát Árpád balladának szerzője, s a debreceni kollégium egyik büszkesége. Ha a természet nem gondoskodna sirjáról, s nem óvna meg az enyészettől bizony-bizony az a kevés ember is hiába keresné a nyugvóhelyét, nem találná fel.

Nekünk, a debreceni kollégium gyermekeinek nem szabad megengednünk, hogy a sír tovább is ilyen állapotban maradjon. Nagy Imre nevének kell még olyan varázserővel hatni ránk, hogy összerakva filléreinket méltó emléket emeljünk sirja felé. Szeretjük mondogatni, hogy Nagy Imre a miénk, a kollégiumé, tartsuk fenn hát emlékét méltóképen, kerüljön bár áldozatba is. Igaz ugyan hogy: „a derék nem fél az idők mohától, a koporsóból kitör és eget kér“, de új emlék felállításával meg kell ismertetni nevét azokkal is, a

kik még nem tudják, hogy ki volt Nagy Imre. Különösen a M. I. Ö. T.-nak ajánlom ez eszmét figyelmébe, hisz neki szent kötelességének kell tartania a nagyok s dicsők emlékének ápolását.

A M. I. Ö. T. s mi az ifjúság állítsunk új emléket Nagy Imre sirja felé, mely hirdesse a kegyeletet, az utókor méltó háláját és azt, hogy a diákköltő emlékét tiszteli a késő nemzedék, azt megsemmisülni nem engedi soha!

Sipos Béla.

A világ nagy alkotásai.

A természet csudáit, vagy az ember által mechanikus uton elért győzedelmeket legelőnkebben úgy állíthatjuk szemünk elé, ha a legnagyobb dolgokat, alkotásokat, melyek e földön kimagaslanak, magunknak megjegyezzük.

Ilyen nagy dolgokat jegyeztem én fel, melyek lehetőleg kikereshetők a „Pallas“ nagy lexikonában, vagy a Meyers Conversations Lexikonában, de így összegyűjtve aligha jelentek meg.

A legnagyobb könyvtár a világon a nemzeti könyvtár Párisban. Negyven angol mértföldet kitevő polczain 1.400,000 kötet könyv, — ezenkívül 175,000 kézirat, 300,000 térkép és 150,000 régi pénz és érem van elhelyezve.

TÁRCA.

Csillag gyult ki . . .

*Csillag gyult ki a hegy felett
Odafele az égen
Barna huszár nézi, nézi
Könny van a szemében
Könnyben uszik, könnybe ragyog
A két szeme párja . . .
Amerre a csillag ragyog
Arra van a párja.*

*Őszi szellő a levelet
Leszedi a fáról
Őszi szél hoz üzenetet
Arról a kis lányról,
Elszokogja, elszusogja
Azt a fájó nótát . .
Sírhat, rihatsz — barna huszár
Mást szeret, a rózsád.*

Farkas Imre.

A légátus.

Irta: Lampérth Géza.

Mintha némi melankolia vetné árnyat a tavaszi jókedvemre most, hogy im a légátusra gondolok — a mulandóság, a pusztulás melankoliája..... Mert úgy látom, pusztulófélben ez is, akárcsak régebben a futó betyár és a szegény legény

Ebben a cinikus, hideg és jó kedv nélküli való reális világban egy darab üde, nevető romantika a légátus, maradéka patriarkális szép időknek, talán legutolsó szelíd fényű sugára, azért kell immár kilobbannia..... Édes testvére a szupplikáns, pár évvel ezelőtt már letette poros táskáját és országjáró vándorbotját, most hát ő rajta a sor, hűséges kis csatlósával, a mendikáns-gyerekek egyetemben.

Mert innen-onnan nem kerül már egy nyomorult fillér sem, sátoros ünnepek reggelén kentelesen csengő rigmusokért a kályhavállára; azt a

A legnagyobb hordó a világon a nőrembergi Blatner-féle hordó Kerülete 105, mélysége 51 láb. — Midőn egy bált rendeztek benne néhány év előtt, 500 személy fért el benne, a fel szolgáló személyzetet és a zenészeket ide nem értve.

A legnagyobb térkép az angol földmérő hivatal által 20 éven keresztül lett összeállítva. Minden évben két millió forinton felül költöttek a 108,000 darabból álló térképre.

A legnagyobb történeti mű a 120 kötetes, az egyesült államok polgár-háboruját leíró munka, mely 60 millió forintba került. Sulya egynegyed tonna.

A legnagyobb csatorna az 1869-ben megnyílt suezi csatorna, — mely 95 angol mértföld hosszú 250 millió forintba került és majdnem 40 millió forintot jövedelmez évenként. A leghosszabb csatorna azonban Chinában van, — mely 1000 angol mértföld hosszú.

A legnagyobb lánczhíd az, mely New-Yorkot Brooklynnal összeköti. 5989 láb hosszú, de a vízben levő két torony közötti tér csak 930 láb hosszú. A 6470 tonna súlyú híd 40 millió ftba került és a rajta keresztülmenő vasutak 45 millió egyént szállítanak évenként.

A legnagyobb város London, négy és fél millió lakossal, tehát annyi lélekkel, mint a mennyi Páris, Berlin és Szentpéterváron van együttvéve. Ha az utcáit egy vonalba lehetne vonni, körülövezné egész földünket, még maradna is belőle.

A legnagyobb természetes szökőkút az Excelsior, Észak-Amerika Yellov-stone parkjában van, mely szinte a legnagyobb park a világon. — A körülötte levő medence 200 láb hosszú és 330 mély. A víz forr benne s örökös gőzös felhőkkel van borítva a medence. Néha-néha felszökik egy-egy vizsugár, mely 50 — 300 láb magasságig terjed.

A legnagyobb kráter a Haleakala a Sandwich szigeteken van. Kerülete 20 angol mértföld, mélysége néhol 2000 láb.

A legszebb kert a világon a királyi kert Kewben, Angolország. Bár csak 270 kis hold, mégis másfél millió ember látogatja meg évenként. A legritkább délszaki növények itt találhatók. Van téli kertje, muzeuma, pálmaháza és kertész-iskolája.

A legnagyobb épület a Cheops nagy piramisa. Négyezer év előtt épült; talapzata 746 négyszög láb, magassága 449 láb. Husz évig építette 100,000 ember, kik minden három hónap-

két pengőt is, a mi egy-egy prédikációért dukál, felire szállítja le az eklézsia s elteszi maga a tiszteletes, mivelhogy ő rá is nagyon ráfér. Mert hajh, rossz időket élünk, nem boldog a magyar!

*

Szomorú, hogy így lészen ez nemsokára.

De imhol, ma még ott megyen a légátus a pázsitos dűlőuton! Kétfelül az ébredő mezőségen, zsendülő vetések fölött, virágillattól, napfénytől ittas pillangók karikáznak, feje fölött, a sugaras magasságban az ég mezéjét szántogató pacsirták üde, tiszta szava cseng..... Csak egyedül ballag most, a mendikáns már előre sietett. Neki pihe-nésre van szüksége: három faluban éppen nyolc-száztizenöt-ször kell elzengedeznie holnap a Mi Urunk Jézus Krisztus gyászos haláláról szóló szomorú éneket.....

A légátus ünneplője kissé vén és kopottas, a hosszú ferencjózsef-kabát nem is az övé, de — bizakodik — annál fiatalabb, szebb lesz a szava s a hivek előtt ez a fő.

Próbálgatja utközben, mondogatja a prédikációját elülről hátra, azután visszafelé..... megy mindenképpen, mint a karikacsapás! A sulyosabb mondatokat belekiabálja a távolabb rügyező erdőbe, a hangja érces, tisztán csengő..... Fogadni merne, hogy lészen sűrű könyhullajtás ott a hátulsó padokban, a nagy zsoltáros, okulárés anyókák között!

*

A tavaszi napfényben most megcsillan a szentegyház sugár bádog tornya.

És a jókedvű vándornak hirtelen eszébe villan, hogy ejnye, ott a templomban aligha csak hátulsó padok és pápaszemes anyókák vannak; lesznek ott bizonyosan szép faragott s talán kék bársonnyal bevont első székek is mindjárt szemközt és veszedelmesen közel a szószékhez.

A tiszteletes — úgy tudja — fiatal ember s nem lehetetlen, hogy valami aranyos kis felesége van. A tanítóék, jegyzőék kertjében talán egy bokrétára való feslő virágszál..... valami kas-

ban ujjakkal cseréltettek fel. — Az óriás sulyu kövek Arábiából kerültek, mintegy 700 angol mértföld távolságról. — Állítólag 350 millió forintba került.

A legnagyobb fordítható villanyvilágító lámpa (search-light) az 1893-iki chicagói kiállításon volt felállítva. A benne elhelyezett lencse 60 hüvelyk átmérettel 400 kilót nyomott. Világító ereje 375 millió gyertya fénynek felelt meg. 100 angol mértföldre olvasni lehetett a világánál.

A legnagyobb távolságot az ágyuból kilőtt golyóval, mely 15 angol mértföldnyire esett le, a Krupp-féle 130 tonnás acél óriás érte el. A löveg sulya 1 és egynegyed tonnát nyomott.

A legnagyobb lakóház a világon a bécsi „Freihaus“; 400 lakásában 1350 szoba van. 13 udvara közül 8 fedett.

A legnagyobb juh legelő Texas állam Dimmit és Webb megyéiben van Amerikában. — 800,000 juh legel évenként 400,000 kis holdon (acre).

A legnagyobb szobor a Bartholdi által készített „szabadság szobor“, melyet a francia köztársaság ajándékozott az amerikai egyesült államoknak. 100,000 frtba került és a new-yorki kikötőben állíttatott fel. Negyven ember fér el a

fejében, 12 pedig a kezében tartott világító fáklyában.

A legnagyobb bankett a történelemben Párisban tartatott, az ipar palotában. 40,000 polgármester vett részt 1889. augusztus 18-án a száz éves történelem emlékére.

A legnagyobb barlang Louisville város mellett van, Kentucky államban, Amerikában. Egyenes utja 10 mértföld hosszú, de mellékágazataival, mely telve van cseppkő barlangokkal, erkélyekkel, vizesésekkel stb. 150 mértföldet is kitesz.

A legmagasabb emlékszóbor Amerika fővárosában Washingtonban van, a Washington György emlékére 550 láb magas. 50 lépcső vezet fel, mindegyik 18 fokkal, de újabb időben már liftet (emelőgép) alkalmaztak.

A leghosszabb alagút a Lucerne és Milanó között levő vasutvonalon fekvő Szentgotthardi alagút. — A 9 és egynegyed mértföld hosszú alagút 120 millió forintba került.

A legnagyobb marhavásár a chicagói. 25 millió forintba került a létesítése és naponként 20,000 szarvasmarhát, 25,000 juhot és 120,000 sertést szállásolhat és tarthat el.

A legnagyobb egyházi épület a „Szent-Péter“ katedrális Rómában. A monda sze-

télyféle is látszik amott..... ejnye, ejnye..... S azoknak a pajkos kis falusi libáknak olyan ritkán van szerencsájuk egy-egy magukfajta szépbeszédű fiatal emberhez és azok nem tudnak sirni, ha még olyan érzékeny is a prédikáció, ahogy tudnak; nevetni tudnak ők csak, kacagni szívből, édesen — ha rájuk jön, még a szentegyházban is — mint a kis ezüstcsengetyűk.....

Igen — mintha hallaná — most csendült el a harmadik harangszó; kezében a bibliával s az imádságos könyvvel (hátral benn van a Miatyánk és a prédikáció is leírva) ott megy ő komoly méltósággal a tisztelendő ur oldalán. A templom zsufolva. A pápaszemes anyókák, a kik majd sirni fognak, már buzgón mondják a zsoltárt..... de nini: azok a bizonyos első székek üresek, senki sem ül bennük. Nagy kő esik le a szívéről. Nem jönnek el, bizonyosan nem, már csak kíméletből sem. Igazán szép tőlük.

Már a „felállót“ éneklük, az utolsó verset; ő izeg-mozog, köszörüli a torkát..... készülődik föl a katedrára.

Most hirtelen csikorogva nyílik a nehéz tölgyfa-ajtó..... Gyöngyvirágos kalap..... piros napernyő..... ibolyás kalap..... rózsaszín blúz..... karton-zizeg..... selyem suhog..... és kering-forog az egész templom, mint valami tulzsufolt óriási körhinta.....

Valahogy följut a szószékre, lesüti a szemét..... az imádságot kiolvassa, jó szerencse, hogy borsónyi betűkkel van nyomtatva. A textust is megtalálja s no most — kezdi az oráció: „Keresztyén Atyámfiai!..“ Több egy betű sem jut eszébe, sem elül, sem hátul. Kicseni az ima-könyvből az írott szöveget, s olvasni kezdi.

Minden jól megy, míg föl nem tekint.

Ekkor meglátja a jegyzőék Sáríkájának a bolyhos szöszke fejét, a mosolygásra álló piros ajkát s azt a huncut két kis gödröcskét az édes, gömbölyű arcán..... Az írott betűk összegabalyodnak szemei előtt, fölkerelkednek s örült vágatással kergetik egymást a fehér papirosan..... Most hogy fogdossa el őket? Zsebkendőjét vesz

rint azon a helyen épült, a hol Szent Pétert eltemették. Az 1450-ik évben kezdték építeni s bár 1626-ban felszentelték, csak 1880-ban fejezték be, így 43 pápa élt és halt meg az építkezés alatt. Magassága a dom-nak 448 láb. Az építkezés 175 millió forintba került.

A leghosszabb görbülés nélküli vasutvonal Buenos-Ayrestől az Andes hegységig 211 angol mértföld, az Argentin köztársaságban.

A leghosszabb beszédet Cosmos ur mondta Britt-Columbia képviselőházában, mely 26 óra hosszat tartott, midőn azon törvényt akarták behozni, hogy a beköltözöttek vagyonát konfiskálják. Tíz órakor kezdte a beszédet és ha az ügyet másnap 12 óráig le nem tárgyalják, úgy nem veszik el a beköltözöttek vagyonát. Száraz ajakkal, véres szemekkel, halálra fáradva Cosmos ur beszélt 26 órán át, de majd belehalt. (A bécsi Lecher 12 órai beszédje tehát nem record.)

A legnagyobb festmény (panorámákat és cyclorámákat ide nem számítva) a Tintoretto „Paradicsoma“ a velencei Doge palota nagytermében. — 84 láb hosszú és 34 láb magas.

A leghosszabb fal a hires chinai kőfal, melyet a tatárok ellen építettek Kr. előtt 200 évvel, 20 láb magas és 25 láb vastag. 1280 mért-

földön húzódik végig, hegyen-völgyön és folyókon keresztül.

A legmelegebb éghajlat Persia délkeleti részén van. Julius és Augusztusban 40 fok Celsiusnál a hőmérő, alig száll alább.

A legnagyobb virág a világon a sumatrai Rafflesia Arnoldi. Átmérője három láb, tehát olyan mint egy talyiga kerék. 7—8 kilót nyom és a bimbói olyanok mint egy-egy nagy lilaszínű káposztafej.

A legmélyebb lyuk Schladebachban, Németországban van. 5735 láb mély, 200,000 márkba került és geológiai ismeretek nyerése tekintetéből furták.

A legnagyobb bogár az entomológisták szerint az Erebus Strix, középeurópai éjji pillangó. Kiterjesztett szárnyai 18 hüvelykig is terjednek.

A legnagyobb harang Buddha temploma előtt van Tokio-ban. 850,000 kilót nyom és négyszer oly nagy, mint a moszkvai nagy harang, mely utóbbi 68 láb aljkörületű és 21 láb magas.

A legmélyebb tengerfenék 40 ezer láb mély, a Rio de la Plata torkolata előtt van a déli Atlanti oceanban.

A leghosszabb drótkerítés Ausztrá-

elő, törölgeti a homlokát..... a torkát..... Félelmetes csend.....

A tiszteletes ur végre felsug: Amen!

— Amen! mondja utána ő hangosan és rábug az orgona és rázsong a zsoltár.....

*

A fényes magasságban pacsirtadal cseng, csatog... a légátus szorongó szívvel ballag a falu felé.....

Tógyer tragediája.

Irta: Sipos Béla.

(Vége.)

Tógyer megremegett. A leány hajából, ruhájából kiáradó erős bódító illat elkábitotta, a megivott fenyőviz, csábító mosoly megrészesgítette, vérszemet kapva, hatalmas karjával átölelte a lányt, fuldokló hangon mondogatta:

— Megteszem, megteszem, neked veszek selymet, fülönfüggőt, neked adom minden pénzemet, önmagammat, hiszen te olyan szép, olyan

szép vagy, hogy Anuca, a kit legszebb lánynak tartottam, semmi melletted!

És szállt a hír, szállt sebesen. Először csak titkon beszélgettek a faluban erős Tógyer esetéről, új szerelméről, majd a vasárnapi táncoknál nyiltan kezdték tárgyalni, egyik kacagva, másik sopánkodva, harmadik kárörömmel, úgy hogy a gazdag Juon, Anuca egyik legkitartóbb imádója érkezettnek látta az órát, melyben megnyeri a mellőzött, a megcsufolt Anuca sokat esdekelt szerelmét. Anuca is el-eljárt a vasárnapi táncokba, mióta a barlang előtti idillnek vége szakadt, nem jó kedvvel bár, de eltáncolta egyszer-kétszer a kólót, itt jutott mellé egy vasárnap a gazdag Juon is. Szóllott a muzsika, lejtettek a párok, a mikor Juon hirtelen megragadva Anuca kezét erősen bele nézett szemébe s elkezdte faggatni.

— Tudod, hogy Tógyer nem szeret többet? Tudod, hogy a bodros fejű, selyemruhás festett képű lányra költi el minden pénzét, csuffá teszi magát, meggyaláz téged?

liában 1236 mértföld hosszú, mely azért emeltetett, hogy a nyulakat távol tartsák a veteményektől.

A legnagyobb birodalom a Britt-Birodalom. Lakossága 400 millió felül van, tehát 27 százaléka a föld népességének. Míg 11 millió 340 ezer négyszegmértföld területe a földteke 21%-át foglalja el.

Yankee.

Hallgatsz . . .

*Hallgatsz hát, mint mikor lomb hervadáskor
Fájón hal el a fülemile dala.*

*Óh jaj, szerelmünk tündértavaszán is
Borong a néma ősz ködfátyola.*

*Mosolygó égbolt, játszi napsugárral,
Derült öröm, hová, hová levél?*

*Rózsád se szedtem s már is elmúlásról
Susog danát a hullongó levél.*

Kiégett szép reményim tüzhelyénél

Élesztgetném a drága hamvakat,

Üres vágy! Szenderegnek mindörökre

Feledtetés szemfödele alatt.

Ki hitte volna, hogy még elfeledhetsz,

Magamra hagysz, mint bús zarándokot,

Ki elhagyottan, sirva néz az égre

Honnan vezéresillagja lefutott....

Ki hitte volna, mit előmbe nyujtál,

Elbódító, ölő, méreg-ital,

Ki iszsza cseppjét, rabszolgád örökre,

S te gúnyt üzöl tépő fájdalommal.

Ki hitte vón? hogy vágyak utvesztőjén

Vezető nélkül hagyod szívemet,

Ha jót neveltél vergődése kinján,

Mint meguntott játékszert elveted.

Ki hitte volna, nyájas mosolyod csak

Önző valódnak festett fátyola,

Takargatod, hogy szived mint bevonta

Fakó színnel a hűség' pora....

De jól van így! Legyen! Ha volna bűnöm,

Sajgó sebemmel mind lebűnhödöm.

S ha szenvedék, százszor édesb gyönyörrel

Ujul szívem egy cseppnyi örömmön.

Lesz még tavasz, bár most borongva nézem

A siri esendben hulló levelet

Vagy jöjjön ám öröktél, türom érted

Hiszen boldog mindenki nem lehet...

Kun Béla.

A leány elsápadt, kezeit kiakarta rántani Juon kezéből.

— Hohó, nem menekülsz el! Régóta várom már ezt az órát, melyben szívem minden keserűségét kiüríthetem előtted! Te most is szereted azt a nyomorultat, te most is hiszed, hogy visszatér hozzád! Nem igazi, álszerelem hűségének való hízeltetés kötött eddig is hozzá, s most, hogy egy illatos, kiöltözött teremtetést, egy kifestett arcot szebbnek talált nálad, eldob, elvet magától, mint egy rossz ruhát, mint egy megunt virágot. Azzal azután, hogy a falu csufja, a gunyolódás központja leszel, nem törődik, szived, ha kettéreped, nem indítja meg, hiszen megbabonázta annak a nyomorultnak mosolygása, csalárdsága.

— Juon, Juon, ne beszélj így. Én tudom, hogy most nem az Tógyer, a ki volt, de hiszem, bizom benne, hogy visszatér hozzám, ha jobban megismeri azt!

— De hátha akkor sem jön vissza, hát ha úgy megbabonázta az az átkozott szem, hogy

nem tudja többé elhagyni, akkor is szereted, akkor is hű leszel hozzá?

— Az!! Mert én csak őt szeretem, mert én csak az övé leszek. Ha a világ kikiáltja rosznak, csalónak, ha megveti mindenki, ha gyűlölettel fordul el tőle a saját édes apja, én akkor is szeretni fogom, én akkor is hű leszek hozzá.

— Nagy a te szerelmed leány, s ezt a nagy szerelmet méltatlanra pazarolod. Azt hiszed, hogy eszébe jutsz neki csak egyszer is, azt hiszed, hogy gondol rád, törődik a te fájdalommal. A fenyőviz, a mivel az a drágalátos minden este jól tartja, elbutította már végképen, nem gondol senkire, semmire, csak arra a személyre, a ki kilopta minden pénzét, kilopta lelkét, kilopta azt a kis szerelmet szívéből, a mit te öntöttél bele!

— Ne keseríts Juon! Hiába beszélsz, hiába rágalmazod, én csak az övé, ő csak az enyém lesz! Ha elbolondította a mézes-mázos szó, az én egyszerű szívem, paraszt eszem, utat talál, hogy vissza nyerjem szívét, esztét, szerelmét.

A szocializmusról.

Részlet Varga Imre nagyobb tanulmányából.

Követelik a szocialisták a nevelésügy rendezését is, „hogy az oktatás ingyenes legyen, a vallás az összes iskolákból kivétessék, az iskola legyen az államé, az egyház érje be a templommal.” Tagadhatatlan, hogy e téren is sok a javítani való, — mutatja a statisztika, a mely szerint írni, olvasni a lakosságnak csak 53%, tud, és analfabeta 45%, 1000 lélekre esik egy iskola (243 községben meg épenséggel nincs) és a min szinte bámulunk, a népiskolák 82% a felekezet kezén van, csak 5% az államén. Ez magyarázza meg azt, hogy a közoktatásügyi reformok érdekében a szocialisták mellett más is felemeli szavát, éppen azért mert az a közhiedelem, hogy ennek a hiányosságának az oka, hogy a szocialis izgatások oly erős talajt tudtak verni hazánkban is, holott csak egy évtizeddel előbb még bevehetetlen várnak tartották azt a szocializmus számára. Itt kell megemlítenünk a közép, a felsőbb iskolák tantervének reformját, olyan berendezését, hogy az legalább kevés költséggel a szegényebbek részéről is hozzáférhetővé legyen. A szocializmus ama kö-

vetelésének pedig, hogy a vallás az iskolákból kivétessék, legalább az oktatás alsóbbfokán már paedagogiai elveknél fogva sem adhatunk helyet. Az igaz ugyan, hogy a felekezeti elfogultság sokszor hamis mázzal vonhatja be a tudományt, akadályozza a tanítás szellemének sokszor a nyelvének is egyöntetűségét, de a mint áll az egyfelől, hogy az állam a mai viszonyok közt, létének kockáztatása nélkül egyszerre az oktatás államosítását keresztül nem viheti, áll az is, hogy jelentékeny segínyt kész bocsátani az egyes iskolák rendelkezésére s ez által biztosítja ott befolyását..... És minden lehető megtesz a lelkeszkar a tanítószág érdekében, ezenkívül is, hogy anyagi gondját eloszlassa, s a leghatározottabb bizonyíték arra, hogy a szocializmus nálunk e 2 elemet a legnagyobb törekvése dacára sem tudta magának megnyerni, éppen azt, hogy az 1897. karácsony ünnepére egybehívott szocialista kongresszus is, amelyen való részvételre pedig egyenesen felszólítottak jóformán össze sem gyűlt vagy legalább productiv eredmény nélkül bomlott fel.

Követelik az adó reformot! És itt el kell ismernünk, hogy a szigoruan arányos adórendszer szocialis zavarunk közepette, éppen a közérdekre való tekintetből, tovább változatlanul fenn nem tartható, de a progressiv adónak olyan mérték-

— Azt nem teszed meg soha, mert azt Tógyer nem éri meg! Ha hétszer is erős Tógyer a neve, mégis megkapja azt, amit megérdemel, a mire reá szolgált! Megbosszullak téged, magamat, mindkettőnk tönkretett életét.

Juon elbusultan hagyta oda a táncot, nehéz szívvél, égő fővel tartott a rengeteg erdő fele, kereste Tógyert, kereste a bosszút. Az alkonyodó nap végső sugarai beszűrődtek a sűrű fák közé, bearanyozták a lassan bólintgató lombokat. — Lelökte kalapját a pázsitra, forró homlokának jól esett a langyos szellő, mely végig-végig járta az erdő fáit. Elgondolkozott Anucán, Tógyeren, saját élettörténetén, s mikor látta, hogy a küzdés, a szenvedés mind Tógyer miatt van, boldogságának Tógyer áll útjában, az a mérhetlen keserűség, mely szívét réges-régen megtöltötte, olthatatlanú tette bosszuvágyát.

— Vagy ő, vagy én, — dörmögte vésztijszólán! Egyikünknek vége lesz s megváltozik a keserves élet.

Sötét este lett már, mikor kikerült az erdő sűrűjéből, hol Tógyert hasztalan kereste. A faluban sűrűn felelgettek egymásnak a komondorok, mintegy jelezve, hogy gazdáik már nyugovóra tértek. Csak a barlang előtti mulatóban volt még zajos élet. A városi kirándulók felhasználták a szép nyári estét, jókedvűen sörözgettek a verendán, kacagásuk messze lehallatszott az erdőbe.

A barlang szádája előtt heverészett Tógyer, mellette kiterítve feküdt subája, rajta havasi kürtje. Haragudott Haragudott a vendégekre, kik miatt nem beszélhetett a szép szőke leánynyal, haragudott minden emberre, az egész világra, mert elrontották jó kedvét, vasárnapi mulatozásait. Szóltan bámult a csillagtengerbe; gondolkodni kezdett azon a különös változáson, melyen egy hónap alatt esett át. Talán ép ilyen csillagos volt az ég azon a vasárnap estén is, melyen tízed-szer esküdött szerelmet Anucának, talán ép az a fényes csillag ragyogott feléjük oly mosolygóan, a melyet most egy pillanat alatt elborít a bárán-

ben való alkalmazása, hogy utoljára az egész jövedelmet elvegye — a mint a szocialisták szeretnék — ismét nem vezetne célhoz. Azért a leghelyesebb, ha csatlakozunk a legkiválóbb pénzügyi írók ama véleményéhez, hogy az adófokozás mérsékelt alakjában alkalmazandó, csak így lévén az a igazságos adóztatás elengedhetlen kelléke és ha az a szempont vezérel bennünket az adóztatásnál, hogy a szegény — amint dr. Mariska is mondja — ne érezze jobban az adófizetés súlyát, mint a gazdag. Ez pedig a mai adózási rendszer mellett épen nem mondható, mert hogy csak a fogyasztási adót említsem, nálunk mennyivel súlyosabban meg van adóztatva a családos szegény ember, mint a magtalan gazdag, így val. a személyi adónál is, mert igaz az, hogy a pusztai létezés még nem jár karöltve az adófizetési képességgel.

A mi azután a nagybirtokok, a hitbizományok kérdését illeti, ez ismét szorgos tanulmányozást igényel hazánkban, hol azzal szinte egyenes arányban nőtt a szocializmus — sokkal inkább mint másutt! Igaz ugyan hogy még ma sincs mit panaszzkodnunk a birtok eloszlása miatt (30°, 32 holdnál kisebb s eme viszonyt a kisbirtokok illetőleg az állam, a városok, a községek a kezükön levő nagy birtokok feldarabolásával még kedve-

zőbbé tehetik, mindamellett nem helyeselhetjük törvényhozásunknak, különösen a hitbizományokkal szemben tanusított magatartását, ha látjuk, hogy ezeknek a száma e században megtízszereződött, míg más pl. a francia törvények annak az alakítását egyenesen kizárják, mert az állam érdekében van a mint Pistory is igen helyesen mondja, hogy a kisebb birtokok, illetve a kisebb birtokosok száma gyarapodjék, általánosabb jólétnek vetvén meg ez az alapját.

És a mi végül a szocializmus azon nemének, a melylyel mint a legelterjedtebbel idáig is kiválólag foglalkoztunk, nemzetközi szervezetét illeti, a miről — ha talán fontosságát tekintem, — legelőbb kellett volna szólanom, ahhoz ismét van egy pár szavunk s már nem csak úgy mint az állami és társadalmi szervezet alkotó elemét bonczolható jogásznak, de úgy is mint magyar embernek. „Világpolgárság — igaz — nem olyan rosszul hangzik az avatlan fülnek Marx hívó szöszata, de ha e szó értelmének a mélyére bocsátkozunk s azt jelzőül tűzzük ki magunk elé — mint ezt a nemzetközileg szervezkedni akaró szocialisták teszik — úgy leszámoltunk magyarságunkkal, le örökre, eladtuk ezeréves magyar hazánk, mert hogy a világpolgár mindenné lehet csak magyarrá nem, az több mint bizonyos. Az a

felhő fehérsége: Egyszerre előtte állt Anuca arca. Láta a bánatos vádló tekintetét, kisírt szemeket, egy pillanatig megbánást érzett szívében, de mikor a nyári mulató felé tekintett s látta az új kedvest kivágott fehér ruhában, mosolygó arccal, ragyogó szemekkel, eltűnt a sötét kép, a bánatos arc, csak Mariskát látta, csak annak kacaját hallotta.

— Miért nem Anuca a szebb, akkor neki áldoznám fel mindenemet!?

Soká merengett így, bámulva a szép nyári estét. A mulató lámpái már kialudtak, elcsendesült a zaj. nyugovóra tért az egész vidék. Mikor azon kezdett gondolkozni, hogy bemegy már ő is a faluba, s aluszik egy-két órát, az erdő felőli ösvényen sebes léptekkel közeledett egy alak, — a gazdag Juon.

— Jó estét, Tógyer!

— Jó estét, Juon.

— Mit csinálsz, Tógyer?

— Megyek haza Juon.

— Megkérnélek egy kis szivességre Tógyer.

Ma estefelé négy kecskénk elszakadt a nyájtól, s a pásztor nem tudta visszahajtani, mert nem hagyhatta őrizetlenül a nyáját. Kis szolgánk a Petre látta, hogy estefele a barlang szádájánál legelésztek, de mert félt a Drákutól, aki itt szokott tanyázni minden este, nem merte őket lehajtani.

— Hiszen én voltam itt egész este nem a Dráku!

— Lehet, de a fiu azt erősítette, hogy a Dráku volt, s így a kecskék még az éjjel eltűnhetnek, ha nem hajtjuk vissza.

— Csakugyan itt legelnek, de már azt hiszem be is mentek a barlangba.

— No hát akkor tedd meg nekem azt a szivességet, segíts haza terelni őket.

— Szívesen, Juon! Bemegyünk a barlangba, mindjárt megtaláljuk mind a négyet.

— Kötelet is hoztam magammal, hogy szarvuknál fogva összekötözzük őket, így majd talán csak haza terelhetjük.

természet törvénye, a hol mindég a nagyobb nyeli el a kisebbet, nagyobb levén annak a centripetális ereje, az absorbeáló eleme.

És most legyen elég a socialismusról. Hadd diktálja az elfogulatlan lélek a hajthatlan kritika tolla alá, a mit hallott, hadd diktálja, hogy a socialismus lényegében — értve ez alatt a közbirtoklást, a bérrendszer eltörlését — utópia, a melyet megvalósítani nem lehet, de nem is kívánatos, mert az uralkodó állami és társadalmi szervezetben is elég eszköz kínálkozik arra, hogy a társadalom, különösen a munkások baján enyhítve legyen — elég eszköz már ama fegyverekben, a melyet a socialisták gazdasági rendszerükhöz — noha egy kalap alá azzal nem vonhatók — mint valami fényes czafrangót fűznek, hogy ez amannak tetszetősebb alakot adjon. Semmi kétség benne, czéljuk elérték: sok érdekvadászó, gondolkodni nem akaró, vagy talán gondolkodni nem is tudó embert félrevezettek, a hangzatos phrásisok egész tömegével, de annyi tény, hogy a nép, ha a korszerű, legalább nagyjában általunk is vázolt és követelt reformok birtokába jut s helyzetét azok által legalább türhetőleg vagy helyesebben mondva emberi méltóságának megfelelően biztosítva látja, minden kényszerítés nélkül tesz le a socialismus ábrándjairól és magától

jön rá arra — a mit Pystori olyan szépen mond — „hogyha azt akarjuk, hogy a nyomor és inség vagy az anyagi gondok helyébe minél általánosabb jóllét lépjen, hogy az elégtelenséget, a meghasonlást az állammal és a társadalommal a megelégedés váltsa fel, akkor a tulajdon és a birtokjog, valamint a gazdasági termelés és jövedelem eloszlás mai rendszeréről le nem mondhatunk“.....

Ha tehát minden egyes becsületesen jár el hivatásában, szorgalmasan dolgozik, mértékletes életet él; a társadalom meg jótékonyági intézetek emelésével letörli az árva könnyeit, befogadja a hajléktalant, segíti az ügyefogyottat, gyógyítja a beteget és az állam is megteszi mindenütt és mindenben kötelességét, ha a közérdeket tartja a legfőbb törvénynek s nem feledi, hogy a gyöngébb az erősebb támogatására szorul: akkor megszűnik az osztályharcz, nem lesz socialismus. — S elvonulva a fellegek, kiderül az égbolt, tisztább lesz a levegő s mint az életet lehelő tavasz, jólétet fuvall az a beteges társadalomba, mintegy varázsütésre adván majd vissza erejét és nem üt többé az irigység tanyát a munkás kunyhójában, sem a kapzsiság a gazdag palotájába, hanem együtt kezét kézbe, vállat vállhoz téve

Bementek a barlangba. Sűrű sötétség volt mindjárt a legelején, úgy hogy nem tudták magukat tájékozni. De alig három lépésnyire, mint valami fénypontok, csillogtak a fényes szemek. Ott feküdt a négy kecske.

— Hurkold meg a kötelet Juon, kiáltotta Tógyer, hadd kösseim vele meg a szarvaikat.

— Meg van már, Tógyer!

— Lökđ csak ide!

— Suhogott a kötél, Tógyer utána akart kapni, de már akkor vállain volt.

— Mit akarsz, Juon?

— Mindjárt megtudod, csak várj egy kicsit. Erősen megrántotta a kötelet s a hurok keményen összefogta Tógyer két karját, úgy hogy meg sem mozdithatta.

— Ártalmatlanná vagy téve, te gyalázatos, most már megmondom, mit akarok. Megöllek! Kikergetem belőled azt a nyomorult életet, mely az én szerencsétlenségem és Anuca boldogtalanságának okozója. Azt gondolod, hogy büntetés

nélkül tehetsz tönkre egy ártatlan életet, hogy eldobhatod azt a szerencsétlent magadtól, mint egy rongyot? Azt hiszed, hogy az a néma szenvedés, kétségbeesés bosszulatlanul marad?! Rikácsoló hangon, óriási felindulással kiabált, Tógyer pedig mindenáron menekülni akart. Rángatfa magát jobbra-balra, de a kötél nem engedett, fogva tartotta

— Juon ereszs el, mert bizony mondom, megjáród! Tudod, hogy erős Tógyer a nevem, fél kezemmel össze morzsollak.

— Kelepczébe estél farkas uram ugye, s most szép szerével kiakarsz bujni. Nem lesz belőle semmi! Látod azt a tátongó mélységet tiz lépésnyire innen, — kár, hogy a sötétben nem látod, hadd borzadnál jobban, — oda löklek be, mint egy nyomorult ebet, pusztulj el, semmisülj meg. Ott majd ölelheted nyugodtan azt a festett képű személyt, nem háborgat senki.

Irtózatoss küzdelem vette kezdetét. Tógyer lekötött karjait nem használhatván, rugdalózott

haladnak a közös úton, a közös cél után, az emberi nem boldogságáért.

De borulna el bár egünk jobban s nyomna még ezer és ezerannyi teher bennünket mint ma, nem lehetne a menekvést ott keresnünk, a hol az orvos is beteg s nem dobhatnánk magunkat a phantastikus rendszer tátongó ürébe. a helyett: hogy a practicus gazdasági szervezettel élnénk, ha csak azt nem akarnók. hogy a nyomort nyomorral tetézzük. Ez a mi meggyőződésünk, ez vezet a jövőben is, zászlónkon ama szent jel-szóval:

„Ember küzdj és bizva bizzál!”

Nyilatkozat.

A „Debreceni Főiskolai Lapok” 1898. március 25-iki kelettel megjelent 14. száma közli Boross Lajos azon beszédét, melylyel a f. évi március 13—15-én Budapesten tartott országos diákkongresszus egyik program pontját: „A tanárok és tanulók közti viszonyt”-t referálta. Csak most a D. F. L. megjelenése és közlése folytán juthatott tudomásomra a jelzett előadói beszéd, melyben az előadó utalva a debreceni ev. ref. főiskola akad. tanárkara és akad. ifjúsága, közelebb-

folytonosan, élet ösztöne rendkívül felcsigázódott s nem engedte közelíteni Juont. Soká folyt ez a rettenetes néma küzdelem, míg egyszer Juon megragadta Tógyer hatalmas vállait, egy irtózatoss lendítéssel lelökte a feneketlen mélységbe.

A velőt hasogató halálkiáltást elnyelte a barlang boltozata, a külvilágra nem jutott ki. A négy kecske megrettenve szaladt a barlang nyílása felé, s erre tartott Juon is, mikor rettenetes munkáját bevégezte.

Meg volt bosszulva a hűtlen szerető, az álnok kedves, sirhatott a festett képű csábító leány, — ha ugyan tudott sirni. — A legenda pedig, hogy a hűtlen szeretőt beviszi a Dráku a barlang mélyére, ténynyel lett beigazolva s hiába ítélték el a gazdag Juont 20 évi fegyházra emberölés miatt, az egész falu s a szép Anuca is meg volt győződve, hogy Tógyer megölése a Dráku műve volt, hiszen ha igaz, hű szerető maradt volna, élhetne most is Anucájával nyugodtan, boldogul.

Ez volt Tógyer szomorú tragédiája!

ról a jogász segítő egyesület között a mult év végén és ez év elején felmerült ellentétekre, az ifjuság vezető egyéneit a könnyelműség és személyes hiúság vádjával illeti. Azért csak most vagyok abban a helyzetben, hogy mint a jogász segítő egyesületnek azidőbeni elnöke, kire tehát legelső sorban és legfőképen sulyosodnak ama vádak, Boross Lajos urnak rám nézve oly kedvezőtlen ítéletére a következőkben felelhetek.

Miután a tények szándékos elferdítését nem tételezem fel az előadó urról, első sorban azt ajánlom becses figyelmébe, hogy különösen egy országos diákkongresszus előtt tett kijelentésnek feltétlenül megfontoltnak és tévedésektől mentnek kell lennie. Ha ez elvet szem előtt tartotta volna, bizonyára nem mondja azt, hogy az ifjúságot nem kárhoztatja állásfoglalásáért, hanem csupán a vezető egyéneket, kik könnyelműen jártak el. Tudnia kell pedig Boross urnak, hogy a jogász segítő egyesület választmányának úgy, mint közgyűlésének alkalmat adtam a felmerült vitás ügyben való nyilatkozatra s mindkettő *egyhangulag* hozta azon határozatát, melylyel előterjesztésemet, illetve felelőzvésemet elfogadta. Sőt voltak a közgyűlésen, kik annak hangját bizonyos módosítással még határozottabbá kívánták tenni, mint — példakép felemlítve — az egyesület jelenlegi elnöke. — Ha tehát a vezető egyéneket könnyelműséggel vádolja Boross ur, akkor — a kettő egyértelműleg járván el — ugyanazzal a váddal illeti az egész ifjúságot s abban önmagát is. Tévedésből ítélnéti így el csakis az egyesület vezetőségét, az egésznek felmentése mellett, noha a kongresszus komolysága mindenesetre megkívánja az ott történt kijelentések korrektségét.

Másod sorban azt ajánlom becses figyelmébe, hogy ha elfogadjuk állítását a vezetőség könnyelműségére nézve ez — mint láttuk — vádat képez az egész ifjúságra, sőt magára a volt előadó urra nézve is. Mert hiszen a helytelen eljárás tudatában miért nem tiltakozott akkor Boross ur, mikor arra két ízben is alkalma lett volna: a „könnyelmű” határozat hozatala és felmentésem megadásakor? Hol volt akkor azon fölényes biztonsága, melylyel most utólag oly magasból vádolja és ítéli el azt a vezetőséget? Jobb lett volna, ha *azt* akkor veszi elő, mikor ahoz két ízben joga is lett volna. Jobb lett volna először — az ő nézete szerint — a közérdek, az

egészenk szempontjából, mely annyira szívére sulyosodik; másodszor a saját subjektív szempontjából, mint hogy legalább is gavallérosabb lett volna akkor, *szemtől-szembe* elmondani becses véleményét a gyűlés színe előtt, mint utólag az ügynek sem pro, sem contra nem használva, a *hátam mögött*, midőn róla értesülést csak *esetleg* szerezhettek a lapok útján!

Azután meg a személyes hiúság vádjával is illetve vagyok. Ugyan-ugyan! Hát én voltem az, a ki ragaszkodott az elnökséghez, nem a közgyűlés az, a mely lemondásomat csak hosszas vonakodás után fogadta el? Nem a közgyűlés akarta-e mindenáron, hogy megtartva az elnökséget, vezessem az egyesületet, elfoglalt álláspontjához képest a megkezdett uton tovább, nem kellett-e ennek ellenkezője helyességét az egyesület érdekében — hosszasan bizonyíthatnom? És vajjon ha egy hónappal később az ifjuság többségének kierőszakolt „vélemény-változtatás”-a példáját követem, nem volnék-e ma is az egyesület elnöke? S nem banquettezhettem volna-e a pesti kongresszuson, nem adhattam volna-e elő ott „szónoki hévvel, nemes idealismussal megírt” értekezéseimet?

Az elmondottakból minden az ügygyel ismerős elfogulatlan ember megtudja ítélni a szóban forgó vádaskodó kijelentések értékét. Nem egyéb az annál, mint hogy azok, kik magukon érzik a kormot, rám igyekeznek kenni, hogy kiállhassanak a piacra nagy dobszóval hirdetni: ime, mi tiszták vagyunk, ő a fekete, nézzétek!”

Mindenki — elfogulatlanságot tételezve föl — nekem adhat igazat, midőn az előadói beszéd vádját, a Boross által magának mindinkább birói illetékességgel együtt vissza utasítom.

Ezeket az *igazság* érdekében tartottam szükségesnek elmondani.

Konrád Ernő.

*

Közljük Konrád Ernő ur nyilatkozatát, mert ő az előadói beszédben támadást lát személye ellen. De ép az *igazság* szempontjából tartjuk szükségesnek kijelenteni, hogy az ifjuság állásfoglalása nem volt *kierőszakolt*, sem olyan, mint a minőnek K. E. ur feltűnteti. — Különben az egész dolog már idejét multa, legokosabb — elfeledni.

Szerk.

Irodalom.

Ráth Mór (Budapest Haas palota) előkelő könyvkereskedő cégtől a következő művek megszerzését ajánljuk olvasóinknak:

Korszerű művek: 1898: II. törvény-czikk. A munkaadók és a mezőgazdasági munkások közötti jogviszony szabályozásáról, a vonatkozó cseléd-, büntető-, kihágási-, végrehajtási-, erdő- és egyéb törvények határozmányainak figyelembe vétele mellett, jegyzetekkel és magyarázatokkal ellátta dr. Krejcsi Rezső, a budapesti keresk és iparkamara másodtitkára stb. A végrehajtási rendelettel és eljárási szabálylyal 60 kr.

Ugyanaz az 1876. cseléd és gazda közötti viszonyról, a gazd. munkásokról és napszámosokról szóló törvénnyel. 1 frt.

Dr. Márki József: Dózsa György és forradalma. Jutalm. pályamű 2 frt.

Báró Eötvös József: Magyarország 1514-ben. (Dózsa lázadás kora). Regény 2 kötet, 3 frt.

Horváth Mihály, Magyarország függetlenségi harcának története. Ezen classikus műnek a nagy napok 50-ik évfordulója alkalmával kiadott rendkívüli jutányos teljes kiadása. 3 nagy kötet. Ára csak 5 frt.

Mészáros Lázár 1848-as hadügyminiszter emlékiratai. 2 kötet. 6 frt.

Mészáros Lázár élete és külföldi levelei. 2 frt.

Papp Dénes. A magyar nemzetgyűlés Pesten 1848-ban. Az első képvisleti országgyűlés részletes naplókönyve. 2 kötet. Leszállított ára 6 frt 50 kr helyett 4 frt 50 kr.

Arany János eddig ismeretlen műve, az összes és hátrahagyott munkák díszkiadásának új befejező kötete: Katona J. Bánk bánja. Arany János jegyzeteivel és tanulmányával és A. L. bevezetésével 2 frt. Az összes munkák kötéseire hasonló díszkötésben. 3 frt 20 kr.

Arany János és Petőfi Sándor levelezése. Petőfi Aranyhoz intézett levelének és Arany válaszának hasonmásával. Arany Petőfire vonatkozó költeményeivel és Arany László előszavával 1 frt 60 kr. Díszkötésben 2 frt 60 kr.

Arany János. Rákóczi (1848. augusztus) Zichy Mihály rajzaival. Fényes facsimile kiadás. Pergament borítékban 3 frt.

Petőfi Sándor A hóhér kötele. Gyémánt kiadás. 60 kr. Diszkötésben 1 frt 50 kr.

Coriolanus. Irta Shakespeare. Fordította Petőfi Sándor. Illusztrált diszkiadás. Csiky G. bevezető tanulmányával és magyarázó jegyzeteivel. 90 kr

Ugyanaz: Kis 8° kiadás 40 kr. Diszes köt. 80 kr.

„Megrabolta a természet minden szépségét, mi csak azt szedegetjük, mit ott hagyni épen kedve volt.“ Petőfi.

Petőfi S. A hóhér kötele. James. Robin Hood. Fordította Petőfi Sándor. Egy kötetben. 1 forint 40 kr.

Jókai Mór. Életemből. Diszkiadás 2 frt Diszkötés 3 frt. Ezen Jókai lángeszével oly fényesen és megragadóan megírt visszaemlékezések legnagyobb része a szabadságharc és Petőfi életéből vannak merítve.

Horváth Mihály. 25 év Magyarország Történetéből 1823—1848. 3 nagy kötet. 3-ik javított kiadás. Ezen hazánk újjászületésének classikus története ideiglenesen 10 frt bolti ár helyett 6 frt rendkívül leszállított áron kapható.

Felhívás előfizetőinkhez.

Tisztelettel felkérjük előfizetőinket, sziveskedjenek lapunk előfizetési díjját, a mennyiben azt még nem tették, minél előbb beküldeni a kiadóhivatalba (Főiskola), hogy a lap rendesen küldhető legyen. Egyszersmind kérjük minden egyes előfizetőnket, hogy lapunkat, a debreceni főiskolai felsőbb tanuló ifjúság életének tükrét, az összes magyar diákság egyik világító fáklyáját, melynek irányáról, szelleméről, hézagpótló voltáról meggyőződést szerezhettek, ismerőseik körében terjesztteni sziveskedjenek.

Debrecen, 1898. ápril 10.

A kiadóhivatal.

Vegyes közlemények.

A debreceni első takarékpénztár a „Joghallgatók Segítő Egyesület“-ét 20 frt, a „Magyar Irodalmi Önképző Társulat“-ot 10 frt és a „Gyorsíró Egylet“-et 10 frt adományban részesíté az

idén is. A nemes részvénytársaság, mely az ifjúság ügyét számos éven keresztül szíven viselte és egyesületeinket jótékony adományokban részesítette, mostani nemes tettéért fogadja e helyen is őszinte halás köszönetünket.

A szünidő vége. A husvéti szünidő ápril 18-án véget ért, az üdülés két hetét felváltották a munka megszokott napjai. A legátusok is beszállingóztak lassan-lassan az ős kollegiumba s édes örömmel ujságolják el a kedves reminiscenciákat.

Békéssy Gyula bucsuja. Szintársulatunk kedvelt baritonistája Békéssy Gyula, virágvasárnapján eltávozott Debreczenből s Krecsányihoz szerződött Pozsonyba. — Olvasóink, de különösen az Erdélyi-kör tagjai bizonyára sajnálni fogják a derék, vigkedvű bohém ember eltávozását.

A magyar irodalmi társulati váltság immár véget ért. A kör elnöke, titkára, egy választmányi tagja és ellenőre a legutóbbi közgyűlésen lemondottak. Lemonadásukat a kör elfogadta s új választást határozott, a mikor is elnök lett Kovács József 3 jh., titkár Kiss Árpád 2 jh., ellenőr Rózsa Lőrinc 2 jh., egy választmányi tagság üresen maradt. A választást ezután tíz ember meglebebezte, de a tanárcar részéről még döntés nem történt.

Könyvtárnok jelöltek. Megindult a korteskedés a könyvtárnoki állásra ősi szokás szerint. Hogy ki lesz a győztes az még a jövő titka, de négyen is kiérdemelték a közbizalmat, mert már ez idő szerint Kovács József 3 jh., Boross Lajos 2 jh., Berecký László 3 jh., Jakó János 2 jh. erős párttal dicsekedhetnek.

Ereklyekiállítás Kassán. Kassa városa a dicső 48-iki szabadságharc emléktárgyaiból kiállítást rendezett. A mostani közömbös kozmopolita világban üdvös és nemes cselekedet ez annnyival is inkább, mert e dicső emlékek hazafiúi érzelmet és öntudatot nagymértékben fejlesztik. A kiállítás megnézése nagyon megvan könnyítve, mert Kassáig másod osztályu jegyet harmad osztályu jegy áráért, harmad osztályut pedig fél áron lehet kapni. A kiállítást olvasóink figyelmébe ajánljuk.

Prém József Debreczenben. Prém József jeles író, az Adorján báró szerzője, városunkban időzött s itt jelen volt darabjának az Adorján bárónak második előadásán. A jeles író a színház közönsége zajos ovációkban részesítette.

Pályázati határidő. Az irodalmi társaság szép irodalmi és irodalomtörténeti pályázatainak határideje május 1-én este 6 órakor lejár.

Petőfi ünnepély. Teljes elismerésünket fejezhetjük ki a főgymnasiumi Önképzőkörnek, hogy a szabadság és szerelem nagy dalnokának emlékét épen a szabadságharc jubileuma alkalmából minden ízében sikerült hazafias ünnepel tisztelegte meg márc. 19-én s így egész lelkesedéssel igyekezett dokumentálni azt a szent szöveget, mely a multjára önérzetes és büszke magyar ifjúsághoz elválaszthatatlanul hozzáköti a negyvennyolcas márciusi ifjúság lánglelkű apostolát.